

BAŠČINA

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice iz Zagreba
godišće VII | broj 70 | studeni 2021. | ISSN 2718-4307

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Nije bilo lako poslati molbu za uplatom donacija u svrhu izlaženja novog broja časopisa *Baščina*. Brojni članovi i prijatelji Društva odmah su se uključili u akciju i zahvaljujući njihovoj potpori *Baščina* je u tisku. Velika hvala svima koji ste pomogli spasiti naš časopis. Financijsku konstrukciju ćemo zatvoriti ako nam Grad Zagreb uplati ugovorom zajamčene dotacije za sve naše programe. Za sada još čekamo akontacije za časopis i program *Glagoljice u gostima*, a potom i ostatak za sve programe koje redovito provodimo.

Zanimljivosti iz rada Društva i svijeta glagoljice

Glagoljaška misa održana je 10. listopada u crkvi sv. Franje Ksaverskog uz sudjelovanje našeg zbora *Baščina*.

Dana 13. listopada u dvorani *Vijenac* Nadbiskupijskog pastoralnog instituta održana je tribina pod nazivom *Tragovi hrvatskog glagoljaštva u Češkoj i odjeci emauske epizode u hrvatskoj srednjovjekovnoj književnosti*. Predavač je bila dr. sc. Martina Kramarić iz Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje iz Zagreba. Doznali smo nešto više o glagoljici na tlu Češke koja je tamo stigla sredinom 14. stoljeća, kada su u Prag, na poziv češkog vladara Karla IV, došli hrvatski svećenici benediktinci glagoljaši. Boravili su u za njih izgrađenom samostanu zvanom Na Slovanech. Budući da je Samostan posvećen na Uskršni ponedjeljak, kada je čitano evanđelje o susretu učenika s Isusom u Emausu, poznatiji je pod imenom Emaus, a ovaj susret češke i hrvatske kulture i jezika nazivamo *emauskom epizodom*.

U povodu Mjeseca hrvatske knjige, Darko Žubrinić i Mirna Lipovac održali su na poziv naše članice, prof. dr. sc. Sanje Nikčević, dva predavanja (11. i 18. listopada) s izložbom panoa i glagoljskih misala i još nekoliko starih knjiga u prostoru njezine knjižare *Citadela libri* u Zagrebu, Račkoga 11. Sljedeći susret u ovoj *Tvrđavi knjige* planiramo u veljači iduće godine, u povodu Dana hrvatske glagoljice i glagoljaštva.

U *Galeriji AMZ* dana 15. listopada otvorena je izložba *Arheološka baština novljanskog kraja*, koja je postavljena u suradnji Arheološkog muzeja u Zagrebu i Pučkog otvorenog učilišta Novska. Kroz pokretne nalaze, rekonstrukcije i tekstove po prvi je puta predstavljena arheološka baština ovoga zapadnoslavenskog grada i njegove okolice koja je do nedavno bila gotovo u potpunosti nepoznata stručnoj i široj javnosti. Posebno zanimljivo nam je bilo brončano zvonce na kojemu su uglatom glagoljicom ispisane riječi *Marija Mati Božja*.

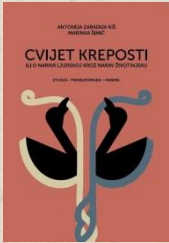
U Vodici je u utorak 19. listopada proslavljeno 600 godina od posvete stare župne crkve Sv. Križa. Crkva je nedavno obnovljena i ovom prigodom blagoslovljena. Dizajn vizualnog identiteta u logotipu i tipografiji za ovaj veliki jubilej izradio je vodički umjetnik Roko Ivanda. Logotip predstavlja sliku stare župne crkve, a čempres pokazuje da se crkva nalazi na starom groblju. Slova koja se odnose na naziv župe i grada, a koja su napisana i latiničnim i stiliziranim glagoljskim pismom, pokazuju duhovnu i kulturnu povijest i identitet župe i grada Vodica. Glagoljicu i glagoljanje su poznavali te se njima služili i u liturgiji i pjevanju stari Vodičani, a dio toga prisutan je u pučkom pjevanju i bogatoj crkvenoj baštini koja se i danas njeguje. Hvala vodičkom župniku, don Franji Glasnoviću, za obavijest o ovom značajnom događanju.

Devetnaesti Pulski dani eseja *Pisac, demokracija, ideologija* koje organizira Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika (DHK) i časopis za književnost, umjetnost i kulturu *Nova Istra*, održani su u Puli dana 22. i 23. listopada. Logotip manifestacije ima i glagoljicom ispisani naziv.

Odsjek za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Splitu organizirao je dana 22. i 23. listopada, povodom svoje dvadesete obljetnice djelovanja, međunarodni znanstveni skup *Mediteran kao identitetska odrednica: jezik, književnost, kultura i novi mediji*. Tom se prigodom okupio znatan broj paleokroatista sa Sveučilišta u Splitu, Zadru i Zagrebu, a kako je jedna od tema bila i glagoljaška baština, sudjelovali su i stručnjaci sa Staroslavenskoga instituta: Marko Brkljačić, Josip Galić, Ana Šimić i Marinka Šimić. Program i knjižicu sažetaka možete pogledati na poveznici: <https://bit.ly/3pjbqLL>

Glagoljica se pojavila i s one strane Atlantika: Centar za istraživanje srednjega vijeka i renesanse Državnoga sveučilišta Binghamton (New York, SAD) od 1967. godine organizira konferencije posvećene različitim medievističkim i ranonovovjekovnim temama. Ovogodišnje izdanje konferencije, održane na daljinu 22. i 23. listopada, posvećeno je srednjovjekovnoj kulturnoj baštini i nosi naslov *Medieval Cultural Heritage Around the Globe: Monuments, Literature, and the Arts, Then and Now*. U sekciji koja se bavila kulturnom baštinom u digitalnom svijetu znanstvenice sa Staroslavenskog instituta, Andrea Radošević i Sandra Požar, predstavile su institutske projekte u kojima se digitalno obrađuju glagoljski spomenici. Tako je bilo riječi o Znanstvenom centru izvrsnosti za hrvatsko glagoljaštvo i projektu Hrvatske zaklade za znanost pod nazivom *Interdisciplinarni pristup hrvatskoglagoljskomu misalu na primjeru Misala kneza Novaka*. Više detalja možete pronaći na: <https://www.binghamton.edu/cemers/conference/index.html>.

U okviru manifestacije *Dani kulturne animaliSTike* koja se održavala u Splitu, dana 28. listopada predstavljena je knjiga *Cvijet kreposti ili o naravi ljudskoj kroz narav životinjsku* koju potpisuju znanstvenice Antonija Zaradija Kiš i Marinka Šimić. Riječ je o izdanju koje sadrži studiju, transliteracije i faksimile hrvatskih prijevoda talijanskoga djela *Fiore di virtù*. Popularnost toga teksta, koji sadrži raspravu o ljudskim vrlinama i manama kroz usporedbu sa životinjama, ogleda se i u činjenici da su hrvatske inačice sačuvane na svima trima hrvatskim pismima: glagoljici, ćirilici i latinici. Podsjetimo se: članovi i prijatelji našega Društva imali su prilike upoznati autorice i knjigu na predavanju u sklopu ciklusa Hrvatska glagoljaška baština koje je dana 20. studenoga 2020. godine održano u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u Zagrebu.

Naša članica, dr. sc. Slavica Dodig, održala je 26. listopada predavanje u Matici hrvatskoj s naslovom *Djetinjstvo i starost kroz povijest s osvrtom na djecu i starije u glagoljaškoj kulturi i civilizaciji*. U prvom dijelu predavanja osvrnula se na položaj djece, mladih i starijih osoba od prapovijesnih vremena sve do naših dana. U drugom dijelu izlaganja prikazani su glagoljski dokumenti koji se odnose na djecu i starije osobe. To su crkvene matice po župama (npr. matice rođenih i umrlih), godari, obrednici i rituali, oporuke i početnice za učenje glagoljice. Na samom kraju osvrnula se i na književnost za djecu, koja naše najmlađe na maštovit način podučava o glagoljaškim vremenima.

Od 26. do 30. listopada u Rijeci je održana druga po redu manifestacija *Tjedan glagoljice – Benja 2.0*. Program je, između ostaloga, uključio demonstraciju rada replike drvene tiskarske preše iz doba inkunabula kao i trodimenzionalnoga tiskanja te predavanja o nizu glagoljaških tema, uključujući i okrugli stol o budućnosti Interpretacijskoga centra tiskarstva u Rijeci i Ćirilometodske rute. Tjedan glagoljice Benja 2.0 ugostio je nekolicinu istaknutih hrvatskih znanstvenika iza kojih stoje godine istraživanja glagoljaške baštine. Šira javnost imala je priliku saznati više o djelima otisnutima u riječkoj glagoljskoj tiskari, o važnosti hrvatskoga glagoljaškoga nasljeđa u europskim razmjerima, o glagoljici u virtualnom svijetu te o najnovijim istraživanjima i nepoznatim glagoljskim fragmentima.

U sklopu međunarodnog projekta *101 lice glagoljice*, koji provodi OŠ Kajzerica iz Zagreba u suradnji s učenicima Hrvatima iz Europe i svijeta, koncem listopada održana je *Glagoljaška stvaraoonica*. Voditeljica radionice, učiteljica Stanka Svetličić, s učenicima je razgovarala o bogatstvu i raznolikosti hrvatske književnosti, autorima i pročitanim djelima koje su na kraju simbolično prikazali kao otisak prsta s nebrojeno linija, pri čemu na svijetu ne postoje dva identična otiska.

Najava predstojećih događanja

Glagoljaška misa održat će se u nedjelju 7. studenoga u crkvi sv. Franje Ksaverskog na Ksaveru, Jandrićeva 21 u Zagrebu s početkom u 18.00 sati. Pjevanjem *Dobrinjske mise*, misno slavlje će uveličati naš zbor *Baščina*.

Naredna tribina u sklopu projekta *Hrvatska glagoljaška baština* bit će održana u srijedu, 10. studenoga u 19.00 sati u dvorani Vijenac Nadbiskupijskog pastoralnog instituta, Kaptol 29 a u Zagrebu. Predavač je dr. sc. Ivana Eterović sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta s temom *O jeziku izdanja hrvatske protestantske tiskare*. Svi ste dobrodošli!

Glagoljica gdje je (ne)očekujemo

Koncem studenoga održava se deseti po redu Rijeka Tattoo Expo, festival majstora tetovaže. Zanima nas hoće li netko nadmašiti tetovažu predanog navijača Dinama koju je svojom kamerom uhvatila prof. Sanja Nikčević.

Pripadnik Armade, navijačke skupine NK Rijeka, izrazio je svoju ljubav prema klubu na šetnici na potezu od Opatije do Lovrana. Hvala našoj članici, gđi. Nadi Bezić, na poslanoj fotografiji.

Neka Vas prate zdravlje, mir i dobro!

UREDNIČA

ՄԻՐՆԱ ԼԻՍՈՎԱՅ Մirna Lipovac

STRUČNI SURADNIK

ԴԱՐԿՈ ԶՆԻՐԻՆԻՑ Darko Žubrinić

ԾԵՐԿԱ

DRUŠTVO PRIJATELJA GLAGOLJICE

E-adresa: drustvoprijateljglagoljice@gmail.com

ՄԵՆԵՃԱՍՏՈՍՅ ՐԵՃԻՐԻԿՈՍՈՎՆԻՐԻ ԿՎԵՆԻԿՅԱՅՎՆԻՐՅՈՒՆ

Web adresa: <http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html>

Svi raniji brojevi *Novosti* nlaže se na: www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html